

ROLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH W PRZEMIANACH KULTURALNYCH POWIATU KOLBUSZOWSKIEGO

Treść

1. Kilka uwag dotyczących demografii powiatu z uwzględnieniem bazy i poziomu kulturalnego mieszkańców.
2. Rozwój bibliotek publicznych i czytelnictwa w powiecie.
3. Analiza i próba oceny dorobku bibliotek publicznych w upowszechnieniu kultury.
 - a) Ocena ogólna
 - b) Badania ankietowe opinii czytelników
 - c) Analiza zebranych materiałów
4. Uogólnienia i wnioski:
 - a) wnioski o charakterze ogólnym
 - b) wnioski o charakterze postulatycznym

Kilka uwag dotyczących demografii powiatu z uwzględnieniem bazy i poziomu kulturalnego mieszkańców

Powiat kolbuszowski leży w północnej części województwa rzeszowskiego, w centrum Nizy Sandomierskiego. Posiada teren lekko falisty o glebach piaszczystych i gliniastych pochodzenia lodowcowego.

Do bogactw naturalnych zaliczamy złoża gazu ziemnego, żwiry i piaski, wykorzystywane do produkcji prefabrykatów budowlanych.

Z ogólnego obszaru obejmującego 89.000 hektarów znaczną powierzchnię, bo 25% zajmują lasy, zaś 63% użytki rolne.

Jak wynika z danych statystycznych powiat kolbuszowski zamieszkuje ponad 65.000 mieszkańców, w tym na wsi ponad 90%, zaś pozostała ilość w dwóch miasteczkach znajdujących się na tym terenie, a mianowicie Kolbuszowej i Sokołowie Młp.

Podstawowym zajęciem ludności od setek lat było rolnictwo, bartnictwo i rzemiosło chałupnicze takie jak: stolarstwo, bednarstwo, szewstwo, kowalstwo, garncarstwo, smolarstwo.

Najbardziej popularne w ciągu wieków stało się meblarstwo, wykonywane przez rzemieślników kolbuszowskich i sokołowskich.

Znane ono było nie tylko w Polsce, ale w całej Europie, a nawet na innych kontynentach świata. Znane są również kolbuszowskie posadzki, zdobiące do dziś między innymi salę Muzeum w Łańcucie i Zamku Królewskiego na Wawelu.

Ziemia kolbuszowska stanowi centrum regionu Lasowiaków, charakteryzującego się specyfiką życia ludności, zwyczajów, obyczajów, kultury ludowej związanej z wierzeniami, przesadami ludzi karczujących puszcę, która powoli ustępowała, a w jej miejsce powstały osady i początki rolnictwa.

Kolbuszowszczyzna będąca pod zaborem austriackim była symbolem galicyjskiej nędzy, ciemnoty i zacofania gospodarczego oraz kulturalnego, podobnie zresztą jak i w okresie międzywojennym. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, brak przemysłu, przeludnienie wsi, wszystko to zmuszało tutejszą ludność do emigracji w poszukiwaniu chleba w innych państwach. Słabo rozwinięta sieć szkolnictwa powszechnego, niski poziom gospodarowania na roli, wyzysk przez obszarników, wysokie podatki – wszystko to było powodem buntów chłopskich, zwłaszcza w latach dwudziestych i trzydziestych obecnego wieku. Nieświadomość społeczna wynikła z ciemnoty i bezradności wobec losu, utwierdzała mieszkańców w wierze w przeznaczenie i w nadziei na osiągnięcie szczęścia w życiu pozagrobowym.

Brak możliwości dodatkowego zarobku dla ludności pociągał za sobą system dzierżawy, odrobków, wyrobnictwa i służby.

Klasowa struktura wsi kolbuszowskiej w okresie międzywojennym, wspomniane już warunki socjologiczne nie mogły sprzyjać rozwojowi działalności oświatowo-kulturalnej jej mieszkańców.

Bardzo skromna baza materialna dla potrzeb kulturalnych społeczeństwa powiatu nie sprzyjała umasowieniu dóbr kulturalnych. Jedno kino prywatne, kilkanaście pomieszczeń świetlicowych, skromne zbiory biblioteczne – oto czym dysponowaliśmy w tym okresie.

Ten skromny dorobek materialny został jeszcze mocno uszczuplony przez władze okupacyjne podczas drugiej wojny światowej.

Pomieszczenia wykorzystano na magazyny lub mieszkania dla wojsk okupacyjnych, spłonęły lub zostały zniszczone zbiórki biblioteczne. Na obszarach ponad 50% gospodarstw, których mieszkańcy zostali wysiedleni, powstały poligony i tymczasowe lotniska dla wojsk okupacyjnych oraz gospodarstwa rolne pod zarządem okupanta.

Warunki takie rzecz jasna nie sprzyjały rozwojowi życia gospodarczego, a tym samym kulturalnego, a walka o przetrwanie tych lat zubożała jeszcze i tak niski poziom intelektualny społeczeństwa powiatu.

Kolbuszowszczyzna w pierwszych latach wyzwolenia przystąpiła do likwidacji ogromnych zniszczeń wojennych. Odbudowano zniszczone wioski i poszczególne gospodarstwa. Dokonano podziału opuszczonych przez okupanta gruntów ornych pomiędzy chłopów oraz majątków kilku obszarników.

W wyniku zaistniałych przemian ekonomicznych widocznej poprawie uległa struktura gospodarstw rolnych. Stworzone możliwości zarobku poza rolnictwem pozwoliły wielu mieszkańcom wsi na zmianę zawodu. Wiele rodzin wyjechało na Ziemię Zachodnie, wiele zaś do miast, by podjąć tam pracę w przemyśle.

Szczególną grupę społeczno – zawodową ludności wiejskiej w powiecie stanowią chłoporobotnicy, posiadający drobne gospodarstwa rolne, a równocześnie podejmujący pracę w zawodach pozarolniczych na terenie powiatu, bądź sąsiednich powiatów takich jak: Mielec, Tarnobrzeg, Rzeszów. Innym niezmiernie ważnym czynnikiem w przemianach społecznych wsi była likwidacja analfabetyzmu, szerokie upowszechnienie oświaty i kultury. Wywarło to istotny wpływ na formowanie się cech nowoczesnej osobowości mieszkańców, pozwalając im na realizację dążeń i marzeń do nowoczesnego życia, do stopniowej eliminacji dysproporcji pomiędzy miastem a wsią.

II. Rozwój bibliotek publicznych i czytelnictwa w powiecie

Wraz z odbudową zniszczeń wojennych po drugiej wojnie światowej notujemy powolny, lecz systematyczny rozwój sieci placówek kulturalno-oświatowych, a co z tym się wiąże – rozwój działalności w tej dziedzinie.

Jednym z czołowych zagadnień była pierwsza realizacja dekretu Rządu PRL z dnia 17 kwietnia 1946 r. o bibliotekach i opiece na zbiorami bibliotecznymi. Dekret ten stał się podstawą do organizacji sieci tego typu placówek.

W roku 1947 powstaje jako pierwsza w powiecie Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej. Dysponowała ona wówczas 1314 tomami książek, z czego 250 tomów zakupiono z dotacji państwowej, zaś pozostała ilość to dar mieszkańców Kolbuszowej. Pod koniec tego roku zarejestrowano już 357 czytelników. Przed tą powiatową placówką stało zadanie organizacji sieci bibliotek terenowych.

Już w roku 1948 zostały zorganizowane trzy gminne biblioteki publiczne w Sokołowie – Wsi, Dzikowcu i Cmolasie oraz jedna Miejska Biblioteka Publiczna w Sokołowie Młp. Dysponowały one wówczas ogółem 2400 tomami książek. W tym samym okresie powstało 18 punktów bibliecznych. Największy rozwój sieci bibliecznych nastąpił w 1951 r., kiedy to liczba punktów bibliecznych wzrosła do 55.

Wraz z systematycznym wzrostem ilości bibliotek i punktów bibliecznych następuje doskonalenie pracy tych placówek. D roku 1954 na terenie powiatu powstało już 9 bibliotek publicznych, w tym 2 miejskie i 7 wiejskich oraz 69 punktów bibliecznych.

W roku tym rozpoczęto organizację nowych bibliotek gromadzkich. Wiązało się to ze zmianami organizacyjnymi rad narodowych, a mianowicie likwidacji gmin, w miejsce których zorganizowano gromady. Powstają wtedy takie biblioteki gromadzkie jak: Trzeboś, Nienadówka, Widelka, Wilcza Wola, Domatków, Mazury, Ostrowy Tuszowskie, Przedbórz, Wola Raniżowska, zaś w miejsce zlikwidowanej gromadzkiej biblioteki publicznej w Sokołowie – Wsi powstała gromadzka biblioteka w Górnio. W następnych latach zorganizowano biblioteki gromadzkie w pozostałych gromadach oraz w miejsce punktów bibliecznych 10 bibliotek wiejskich. Aktualny stan bibliotek publicznych przedstawia się następująco: Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej, Miejska Biblioteka Publiczna w Sokołowie Młp., 17 bibliotek gromadzkich, 10 bibliotek wiejskich i 44 punkty biblieczne. Stan ten zabezpiecza w dostateczny sposób możliwość korzystania z księgozbiorów wszystkim mieszkańcom powiatu, co pozwala na stwierdzenie, że posiadamy pełną sieć bibliotek publicznych.

Wraz z poszerzeniem się bazy materialnej bibliotek publicznych, zachodziła potrzeba prawidłowego oddziaływania tych placówek na mieszkańców środowisk, by tym samym zabezpieczać rosnące wymagania czytelników. W miejscowościach, posiadających odpowiednie warunki lokalowe, organizowano czytelnie, wyposażając je w sprzęt techniczny, nieodzowny do prowadzenia pracy z czytelnikiem, jak również zabezpieczano odpowiedni księgozbiór.

Rozwój sieci bibliotek publicznych, jak również ich wyposażenie w księgozbiór oraz czytelnictwo w latach 1947-1970 obrazują tabele nr 1,2,3 i 4.

Tabela nr 1: Rozwój sieci bibliotek publicznych

Rodzaj biblioteki	1947 r.	1950 r.	1955 r.	1960 r.	1965 r.	1970 r.
Biblioteki miejskie	1	2	2	2	2	2
Biblioteki gminne	-	7	-	-	-	-
Biblioteki gromadzkie	-	-	7	20	17	17
Biblioteki wiejskie	-	-	-	-	7	10
Punkty biblioteczne	5	60	69	53	46	44
Czytelnie przy bibliotekach	-	-	-	-	11	11

Tabela nr 2: Stan księgozbioru w bibliotekach publicznych

Rok	Ogółem woluminów	W tym ilość woluminów				
		Powiatowa Biblioteka Publiczna	Miejska Biblioteka Publiczna	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna	Miejska Biblioteka Publiczna	Gminna i Wiejska Biblioteka Publiczna
1947	1314	1314	-	-	-	-
1950	13345	5383	2102	-	-	5860
1955	48825	-	-	18445	4455	25925
1960	68234	-	-	20409	5957	41868
1965	100641	-	-	22271	8392	69978
1970	119758	-	-	21178	9121	89459

Tabela nr 3: Czytelnicy w bibliotekach publicznych

Rok	Ogółem czytelników	Ilość czytelników w stosunku do ilości mieszkańców	Liczba czytelników		
			Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna	Miejska Biblioteka Publiczna	Gromadzkie i Wiejskie Biblioteki Publiczne
1947	357	3,7%	357	-	-
1950	4776	8,8%	-	909	3867
1955	8215	13,1%	901	506	6808
1960	8279	13,0%	1256	549	6474
1965	11136	17,0%	1290	775	9071
1970	13808	21,1%	1398	764	11640

Tabela nr 4: Ilość wypożyczeń książek w bibliotekach publicznych

Rok	Ogółem wypożyczeń	W tym		
		Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna	Miejska Biblioteka Publiczna	Gromadzkie i Wiejskie Biblioteki Publiczne
1947	985	985	-	-
1950	76867	-	13695	63172
1955	144110	15740	12785	115885
1960	143292	22797	13343	107152
1965	179024	23536	14546	140942
1970	211173	29267	11918	169988

Według danych statystycznych największą popularnością wśród czytelników cieszyła się literatura piękna dla młodzieży i dorosłych, zaś na kolejnym miejscu znalazła się literatura popularno-naukowa.

Jak przedstawiała się struktura wypożyczeń literatury obrazuje tabela nr 5. Za podstawę wzięto rok 1967.

Tabela nr 5: Struktura wypożyczeń literatury

Rodzaj literatury	Ogółem wypożyczeń	W tym		
		Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna	Miejska Biblioteka Publiczna	Gromadzka Biblioteka Publiczna
Literatura piękna dla młodzieży	79675	7130	5086	67460
Literatura piękna dla dorosłych	83257	14979	6996	61282
Literatura popularno-naukowa	19437	2786	1286	15365

Prócz bibliotek publicznych – działalność czytelniczą rozwijają biblioteki szkolne, mieszczące się przy szkołach podstawowych, średnich i zawodowych, jak również biblioteki przyzakładowe oraz biblioteka pedagogiczna.

Ich księgozbiór przekracza ponad dwukrotnie liczbę księgozbioru bibliotek publicznych. Działalność tych placówek spełnia także poważną rolę w upowszechnianiu książki.

W oparciu o stworzoną bazę materialną, systematyczne przygotowanie kadry bibliotekarskiej, rodzą się formy pracy z czytelnikami, mające na celu zbliżenie czytelnika do literatury, pozyskiwanie nowych czytelników, pomoc czytelnikom w znalezieniu odpowiedniej dla nich lektury.

Do ważniejszych form pracy z czytelnikami, stosowanych w ubiegłym okresie na terenie powiatu, należą między innymi konkursy czytelnicze.

Ta forma działalności bibliotek począwszy od roku 1950 znalazła wielu zwolenników, szczególnie wśród młodzieży. Z wielu prowadzonych konkursów dobre rezultaty przyniosły między innymi takie jak: konkurs pod hasłem „Czytelnik w każdej rodzinie”, zespół czytelniczy i samokształceniowy przy każdej bibliotece i świetlicy, konkurs literacki na znajomość życia i twórczości Juliusza Słowackiego oraz Marii Konopnickiej, Złoty kłós dla autora, srebrny dla czytelników, konkurs recytatorski i cały szereg innych konkursów o różnorodnej tematyce.

Do pożytecznych form pracy z czytelnikiem, zasługujących na podkreślenie, zaliczamy organizowane co roku imprezy takie jak: Dni Oświaty, Książki i Prasy, w czasie których przeprowadzany jest cały szereg spotkań z autorami książek, wystawy książki i prasy, kiermasze, wieczory literackie, odczyty i inne, dekada książki społeczno-politycznej Człowiek – Świat – Polityka, Dni Kolbuszowej. Nie można tu pominąć imprez masowych organizowanych z okazji uroczystych obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego oraz dwudziestej piątej rocznicy Polski Ludowej. Jubileusze te były okazją do zaprezentowania i spopularyzowania dorobku kulturalnego powiatu.

Z inicjatywy bibliotek publicznych gościliśmy w omawianym okresie szereg autorów książek, którzy spotkali się z czytelnikami, a byli to między innymi: Jan Wiktor, Antoni Olcha, Marian Prociński, Str. Wojtkiewicz, Jan Bolesław Ożóg, Michał Rusinek, Włodzimierz Maciąg, Maria Kądzierzyna, Juliusz Rommel, Roman Turek, Karol Bunsch, Wilhelm Mach, Władysław Machejek, Tadeusz Sokół, Zofia Bystrzycka i inni.

III. Analiza i próba oceny dorobku bibliotek publicznych w upowszechnianiu kultury

Dokonać analizy i oceny dorobku bibliotek publicznych, to znaczy odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu upowszechnienie czytelnictwa przez te placówki przyczyniło się do widocznych przemian kulturalnych, a także i ekonomicznych oraz społecznych środowisk, jakie efekty pracy są widoczne, tak w zakresie podniesienia poziomu kulturalnego społeczeństwa, jak też w zakresie oddziaływania wychowawczego na te środowiska.

Osiągnięciem pewno jest już sam fakt, że w sytuacji trudnych warunków materialnych powiatu stworzono każdemu mieszkańcowi odpowiednie warunki korzystania z dóbr kulturalnych, jakimi są między innymi książki i prasa.

Pełna sieć bibliotek publicznych, ich wyposażenie w sprzęt, literaturę, prasę, w wielu wypadkach i w sprzęt techniczny, pozwoliło na popularyzację książki i upowszechnienie czytelnictwa w miasteczkach i wioskach tutejszego powiatu.

Stała pomoc Państwa w postaci kredytów w rozwój bibliotek publicznych, aktywny udział kadry bibliotekarskiej w upowszechnianiu czytelnictwa pozwala na optymistyczną ocenę tej działalności i jej wyników.

W celu zdobycia bardziej konkretnego materiału rzeczowego do analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość, opracowano i rozesłano ankiety:

1. dla pracowników zatrudnionych w bibliotekach publicznych (przypisy 2),
2. dla czytelników korzystających z bibliotek publicznych (przypisy 3).

Ankieta dotyczy pracowników zatrudnionych w bibliotekach składa się z trzech zasadniczych części:

1. dane ogólne (sześć pytań)
2. praca z czytelnikiem (cztery pytania)
3. opinia o czytelnictwie (trzy pytania)

Ankieta dotycząca czytelników korzystających z bibliotek publicznych składa się również z trzech zasadniczych części:

1. dane ogólne (pięć pytań),
2. zainteresowania i upodobania czytelników (cztery pytania),
3. opinia czytelnika (trzy pytania).

Badaniem objęto 28 pracowników etatowych i ryczałtowych zatrudnionych w bibliotekach publicznych, z czego ankiet wypełnionych i zakwalifikowanych jako przydatnych zebrano 16.

Biorąc pod uwagę fakt, że ludzie ci reprezentują 16 różnych środowisk powiatu – dane te można już uogólnić.

Wyniki ogólnych danych z ww. ankiety obrazuje tabelka nr 1 i nr 2

Tabela nr 1

Liczba mieszkańców na terenie objętym zasięgiem bibliotek.	Ogółem czytelników	W tym czytelników			
		Do 15 lat	Od 16 do 25 lat	Od 26 do 40 lat	Powyżej 40 lat
40997	8206	3314	2013	1449	1430

Przyjmując, że powyższe dane uzyskane drogą sondy ankietowej są w jakimś stopniu reprezentatywne w stosunku do wszystkich placówek tego typu, to na podstawie tej tabelki wywnioskować można, że czynnymi czytelnikami bibliotek publicznych jest obecnie ponad 20% mieszkańców, a więc nie biorąc pod uwagę dzieci do siedmiu lat i możliwości czytania wypożyczonych książek przez osoby współzamieszkałe z zarejestrowanym czytelnikiem, można by stwierdzić, że procent czytelników w stosunku do ilości mieszkańców znacznie wzrósł. Zaznaczyć przy tym należy, że wykazana w tabeli liczba mieszkańców stanowi około 62% ludności zamieszkałej w powiecie, stąd też przedstawione uogólnienia można przyjąć za uzasadnione. Jak wynika z tabeli największy odsetek czytelników (ponad 40%) stanowi młodzież w wieku szkolnym. Kolejne miejsce młodzież dorastająca i dorosła (ponad 24, 4%), następnie dorośli w wieku od 26 do 40 lat życia (około 17,7%) i na ostatnim miejscu dorośli powyżej 40 lat (17,4%).

Tabela nr 2: Wypożyczanie bibliotek publicznych

Rodzaj biblioteki i liczba	Wyposażenie w sprzęt techniczny				
	telewizor	radio- odbiornik	adapter	rzutnik	inne
1	2	3	4	5	6
Miejska Biblioteka Publiczna (1)	1	1	-	-	-
Gromadzka Biblioteka Publiczna (11)	2	3	1	7	-
Wiejska Biblioteka Publiczna (4)	1	4	3	4	-
Razem	4	8	4	11	-

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że nie wszystkie biblioteki publiczne dysponują sprzętem technicznym przydatnym w prowadzeniu pracy z czytelnikiem.

Dalsze dwa pytania dotyczą stażu pracy pracowników w bibliotekarstwie i ich wykształcenia.

Na 16 badanych pracowników 4 posiada staż pracy do 5 lat, 6 do 10 lat, 6 powyżej 10 lat.

Z wymienionej liczby pracowników jeden posiada wykształcenie podstawowe, trzech średnie ogólnokształcące, dziesięciu średnie ogólnokształcące i bibliotekarskie, dwóch półwyższe pedagogiczne.

Dane dotyczące kadry zatrudnionej w bibliotekach publicznych świadczą o jej należyтым przygotowaniu do spełniania swych zadań. Przytłaczająca większość posiada wykształcenie średnie i bibliotekarskie, część zaś pedagogiczne. Pod tym względem powiat na zajmuje pierwszą lokatę w województwie rzeszowskim.

Druga część ankiety zawierała pytania dotyczące pracy bibliotekarza z czytelnikiem.

W jednym z pytań chodziło o to, czy bibliotekarz opiera się w swej działalności na pomocy aktywu. Odpowiedź twierdzącą dało 15 pracowników.

Następne pytanie wymagało wypowiedzi na temat najatrakcyjniejszych form pracy z czytelnikiem w danym środowisku.

Na 14 wypowiedzi na ten temat niemal wszyscy stwierdzają, że najbardziej popularnymi i interesującymi formami pracy z czytelnikiem są: spotkania autorskie, wieczory literackie, przeglądy nowości wydawniczych, wystawy książkowe, zespołowe głośne czytanie książek połączone z dyskusją, wieczory bajek dla dzieci, konkursy czytelnicze.

Czy według Pana(i) opinii księgozbiór w bibliotece jest wystarczający dla potrzeb środowiska – oto kolejne pytanie, na które udzieliło odpowiedzi 16 pracowników, w tym twierdząco 5, przecząco 11.

Ostatnie pytanie w tej części ankiety dotyczyło poczytności rodzaju literatury. Zgodnie z wypowiedziami ankietowymi, pierwsze miejsce zajęła literatura piękna, kolejne zaś książki o tematyce kryminalnej, popularno-naukowej, następnie fantastyczno-naukowej oraz poezja.

W kilku ankietach podkreślono szczególną poczytność literatury o tematyce związanej z drugą wojną światową.

Ustosunkowując się do wypowiedzi zawartych w drugiej części ankiety – wnioskować można:

- niemal wszystkie biblioteki publiczne posiadają wokół siebie skupiony aktyw czytelniczy, pomagający w popularyzacji czytelnictwa,
- stosowane dotychczas formy pracy z czytelnikiem są nadal atrakcyjne w środowiskach i przyczyniają się do upowszechnienia książki,
- większość wypowiedzi twierdzi, że posiadany przez biblioteki księgozbiór nie zabezpiecza zapotrzebowania poszczególnych środowisk, postulując jednocześnie zaopatrzenie bibliotek w lektury szkolne, zwiększenie ilości literatury współczesnej dotyczącej szczególnie ostatniej wojny światowej oraz literatury popularno-naukowej,
- najwięcej zwolenników wśród czytelników posiada literatura piękna, stanowiąca najbogatszy dział w księgozbiorach bibliotek publicznych, a poczytność tej literatury jest wciąż duża, podobnie zresztą jak książki o tematyce kryminalnej i popularno-naukowej, czego jeszcze nie można stwierdzić w stosunku do literatury społeczno-politycznej i współczesnej poezji.

Trzecia i ostatnia grupa pytań dotyczyła opinii pracownika biblioteki o czytelnictwie w swoim środowisku.

Jedno z pytań wymagało odpowiedzi, czy czytelnictwo wpłynęło na przemiany społeczne środowiska.

Na 16 odpowiedzi twierdząco wypowiedziało się 12 pracowników, zaś 4 nie określiło swego stosunku w tej sprawie.

Biorąc więc pod uwagę wieloletni staż pracy w bibliotekarstwie pracowników wypowiedzi twierdzących się, ich poziom intelektualny, a przez to samo znajomość środowiska i zachodzących tam przemian we wszystkich dziedzinach życia, wywnioskować można, że między innymi i oddziaływanie bibliotek publicznych na przemiany społeczno-ekonomiczne i kulturalne jest widoczne.

Kolejne pytanie w tej grupie dotyczyło propozycji zmian, zmierzających do dalszej poprawy sytuacji w upowszechnianiu czytelnictwa. Około 60% wypowiedzi twierdziło, że konieczne jest poszerzenie bazy lokalowej dla działalności bibliotek, w większości na zorganizowanie czytelni, zwiększenie księgozbioru oraz zainteresowanie organizacji społecznych, działających na danym terenie, sprawami czytelnictwa, zaś ponad 61% postuluje o zaopatrzenie bibliotek w sprzęt techniczny audiowizualny. Wynika stąd z tej strony troska pracowników o stworzenie pełnych warunków pracy z czytelnikiem, z drugiej zaś konieczności zainteresowania czytelnictwem organizacji społecznych, działających w poszczególnych środowiskach.

Drugą ankietę skierowano do czytelników korzystających z bibliotek publicznych. Na ogólną ilość 87 ankiet, skierowanych do czytelników, otrzymano i zakwalifikowano jako prawidłowo wypełnione 49. Czytelnicy ci reprezentują 16 bibliotek publicznych w różnych rejonach powiatu.

Ankieta ta miała na celu wysondowanie opinii czytelników bibliotek publicznych, dotyczącej ich zainteresowań czytelnictwem literatury oraz stosowanymi formami pracy z czytelnikami.

Trzy kolejne pytania pierwszej części ankiety dotyczyły wieku czytelnika i płci oraz wykształcenia. Odpowiedź na te pytania daje tabela nr 3.

Tabela nr 3

Wiek czytelnika	Płeć		Wykształcenie			
	kobieta	mężczyzna	podstawowe	średnie	Niepełne wyższe	wyższe
Do 15 lat	6	5	11	-	-	-
Od 16 -25	11	6	9	7	1	-
Od 26 - 40	6	6	5	6	1	-
Powyżej 40	4	5	8	1	-	-
Razem	27	22	33	14	2	-

Pozostałe dwa pytania dotyczyły przynależności organizacyjnej i wykonywanego zawodu. Jak wynika z wypowiedzi, do organizacji partyjnych i społecznych działających na tym terenie, należy 30 czytelników, co stanowi około 60% ogółu badanych, z czego 13 osób to uczniowie, 15

pracowników umysłowych, 4 robotników i 17 rolników.

Analizując całokształt wypowiedzi zawartych w powyższej tabeli i pozostałych danych z pierwszej części ankiety, wywnioskować można, że czytelnicy ci reprezentują poszczególne grupy wiekowe, płeć, różny poziom wykształcenia i różne zawody, a biorąc jeszcze pod uwagę różnorodność środowisk społecznych, uznać można grupę tę za reprezentatywną - a dane przez nie przekazane w ankietach uogólnić jako opinię większości czytelników.

Śledząc dane cyfrowe zauważyć można, że brak tu wypowiedzi ludzi z wyższym wykształceniem, co usprawiedliwiłoby fakt, że na terenie wsi nie pracują jeszcze ludzie o tym poziomie wykształcenia (poza kilkoma nauczycielami), a przecież 46 osób wypowiadających się w ankietach to mieszkańcy wsi, bowiem jak wspomniano na początku powiat kolbuszowski jest wybitnie rolniczym powiatem. Stąd też nie przypadkowo największy odsetek wypowiadających się to rolnicy, następnie pracownicy umysłowi zatrudnieni w miejscowych instytucjach, bądź dojeżdżających do pracy w zakładach przemysłowych zlokalizowanych w sąsiednich powiatach. Na podkreślenie zasługuje fakt, że ponad 60% wypowiadających się to członkowie partii i stronnictw politycznych oraz organizacji młodzieżowych i społecznych.

Druga część ankiety zawiera cztery pytania dotyczące zainteresowań i upodobań czytelników. Wyniki dotyczące tych zagadnień przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4

lp.	Rodzaj literatury	Opinia czytelników wypowiadających się na temat zainteresowań literaturą wg grupy wieku (ilość wypowiedzi)				
		Do 15 lat	Od 16 - 25	Od 26 - 40	Powyżej 40	razem
1	literatura piękna	7	10	8	7	32
2	bajki	2	1	-	-	3
3	poezja	-	1	2	-	3
4	literatura popularno-naukowa	2	5	5	3	15
5	Książka fantastyczno-naukowa	3	3	1	1	8
6	książka kryminalna i rozrywkowa	2	11	8	1	22
7	inne	1	2	-	-	3

Opinia o zainteresowaniach czytelników pokrywa się w zasadzie z opinią wyrażoną na ten temat przez pracowników bibliotek publicznych.

Największym powodzeniem cieszy się literatura piękna, kolejne miejsce zajmuje książka kryminalna i rozrywkowa, następnie popularno-naukowa, fantastyczno-naukowa oraz bajki i poezja. Cechą charakterystyczną wypowiedzi jest fakt, że młodzież dorastająca i dorosła interesuje się na równi literaturą piękną, literaturą kryminalną oraz rozrywkową.

Częstotliwość czytania książki przez czytelników przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5: Częstotliwość czytania

Częstotliwość czytania książek przez czytelnika	Grupy wiekowe czytelników i ilość wypowiadających się				
	Do 15 lat	Od 16 - 25	Od 26 - 40	Ponad 40 lat	razem
codziennie więcej niż jedną godziną	1	3	3	2	9
parę razy w tygodniu	9	11	7	6	33
rzadziej niż dwa razy w miesiącu	-	3	2	-	5
dwa do trzech razy w miesiącu	1	-	-	1	2

Spośród 49 wypowiedzi dotyczących tematu częstotliwości kontaktu z książką, większość, bo ponad 67% czyta książki parę razy w tygodniu, mniej bo około 18% czyta codziennie, zaś bardzo mały odsetek czyta dwa do trzech razy w miesiącu lub rzadziej niż dwa razy w miesiącu.

Tabela nr 6 daje odpowiedź na pytanie: które z wymienionych sposobów spędzania wolnego czasu zaliczy Pan(i) do swoich ulubionych. Istniała tu możliwość więcej niż jednej przedstawionej w ankiecie propozycji.

Tabela nr 6: Spędzanie wolnego czasu

Propozycje spędzania wolnego czasu	Ilość czytelników wg grup wieku				razem
	Do 15 lat	Od 16 - 25	Od 26 - 40	Ponad 40 lat	
Czytanie literatury	8	10	7	8	33
Czytanie prasy	-	5	2	5	12
Oglądanie filmu w kinie	2	4	-	-	6
Oglądanie programu telewizyjnego	7	12	10	4	33
Słuchanie radia	-	5	3	2	10
Nie mogę określić	1	-	-	-	1

Znamiennym jest fakt wynikający z powyższej tabeli, że czytelnictwo literatury traktowane jest na równi z oglądaniem programu telewizyjnego, a takie formy spędzania wolnego czasu, jak oglądanie filmu w kinie, słuchanie radia, czytanie prasy – są mniej atrakcyjne.

Ostatnie w tej części pytanie dotyczyło osób nie zaewidencjonowanych w bibliotekach publicznych jako czytelnicy, a korzystający z książek wypożyczonych przez czytelników będących w ewidencji tych bibliotek.

Na pytanie: czy wypożyczone przez Pana (Panią) książki są także czytane przez współzamieszkałych członków rodziny, odpowiedzi przedstawiały się następująco: na 49 wypowiedzi 23 osoby dały odpowiedź twierdzącą, 10 osób przeczącą, 16 stwierdziło, iż nie wszystkie wypożyczone przez nich książki są czytane przez współzamieszkałych członków rodziny.

Końcowa część tej ankiety wymagała opinii czytelników dotyczącej zapotrzebowania bibliotek w księgozbiór, wpływu czytelnictwa na przeobrażenia społeczne środowiska oraz atrakcyjności stosowanych form pracy z czytelnikiem. Na pierwsze pytanie związane z zaopatrzeniem bibliotek w księgozbiór na 49 wypowiedzi 24 uważa stan ten za wystarczający, 13 niewystarczający, 12 nie mogło określić. Kolejne pytanie wymagało odpowiedzi, w jakim stopniu czytelnictwo literatury przyczyniło się do przeobrażeń społecznych w środowisku. Na 49 otrzymanych odpowiedzi 27 czytelników stwierdziło, że czytelnictwo w dużym stopniu przyczyniło się do przeobrażeń społecznych w środowisku, 6 czytelników dało odpowiedź przeczącą, zaś 16 nie zajęło w tej sprawie żadnego stanowiska.

Z obliczeń liczbowych dotyczących wypowiedzi na ostatnie pytania ankiety, związane z atrakcyjnością stosowanych form pracy z czytelnikiem przez biblioteki publiczne wynika, że na 45 wypowiedzi 38 uważa je za atrakcyjne i interesujące, 6 twierdzi, że nie zawsze są interesujące, zaś jeden nie wyraził swojej opinii.

Uzupełnieniem przedstawionych opracowań będą niektóre dane z przeprowadzonych badań czytelniczych w dwóch bibliotekach wiejskich, a to w Widelce i Mazurach w powiecie kolbuszowskim na zlecenie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie przez Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Kolbuszowej w miesiącu kwietniu i maju 1966 roku. Wyniki badań przekazano do WiMBP w Rzeszowie pismem z dnia 23 maja 1966 r. L.dz. B-V-4/66. Miejscowości te wybrano nieprzypadkowo. Brano tu przede wszystkim pod uwagę położenie geograficzne, bowiem wieś Widelka leży na krańcu południowym powiatu, zaś Mazury na krańcu północno-wschodnim. Odległość pomiędzy obydwo wioskami wynosi 35 km. Wnioski te reprezentują dwa rejony powiatu, nieznacznie, ale różniące się pod względem zwyczajów, warunków bytowych ludności, odległości od miasta oraz jakością posiadanej ziemi ornej i poziomem kulturalnym.

Wybrane dane z wspomnianych badań przedstawia tabela nr 7. Dane te dotyczą rodzin interesujących się czytelnictwem i korzystających z wypożyczalni książek w bibliotekach publicznych.

Tabela nr 7 : Wyniki badań czytelnictwa na wsi Widelka i Mazury

Treść pytania	Wyniki badań w liczbach	
	Widelka	Mazury
liczba mieszkańców na terenie wsi	2048	1105
liczba rodzin korzystających z biblioteki publicznej	399	187
liczba rodzin prenumerujących czasopisma	276	56

Z orientacyjnych obliczeń wynika, że we wsi Widelka ponad 47,6% zamieszkałych tam rodzin korzysta z biblioteki, zaś we wsi Mazury około 69%, natomiast prenumerata prasy przemawia na korzyść wsi Widelka, gdzie ponad 69% rodzin prenumerowało prasę, a w Mazurach tylko 40%. Określenie rodziny, jej liczebny skład, nie może rzecz jasna odpowiadać ilości aktywnych czytelników, bowiem nie wszyscy w większości wypadków członkowie rodziny mogą być czytelnikami, np. dzieci w wieku przedszkolnym czy też starszycy.

W miesiącu grudniu 1970 roku z kierownikami bibliotek publicznych w tych miejscowościach przeprowadzono wywiady, które miały na celu wysłuchanie ich opinii na tematy środowiskowe związane z czytelnictwem. Kierownikom tym postawiono trzy zasadnicze pytania:

1. Czy w porównaniu do roku 1966 zaszły jakieś zmiany w strukturze społecznej wsi i jak na tym tle wygląda sytuacja czytelnictwa?
2. Jakie są przyczyny faktu, że poza zasięgiem kręgu czytelników pozostaje tak poważny odsetek mieszkańców wsi niekorzystający z żadnej biblioteki?
3. Jaki panu zdaniem był i jest wpływ bibliotek publicznych na przemiany społeczno-kulturalne wsi i w czym to się przejawia?

A oto odpowiedzi na podstawowe pytania.
Kierownik Wiejskiej Biblioteki Publicznej w Widelce.

Odpowiedź na pytanie pierwsze.

Pracuję na stanowisku kierownika biblioteki w Widelce od czternastu lat. Znam więc dokładnie życie mieszkańców tej wsi i ich zainteresowania. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił nieznaczny przyrost ludności, lecz wzrosła także liczba czytelników. Z chwilą uruchomienia na pograniczu Widelki i Głogowa Młp. wytwórni prefabrykatów budowlanych kilkadziesiąt osób z naszej wsi znalazło tam zatrudnienie, co poważnie zwiększyło stan zatrudnionych poza rolnictwem. Mimo to głównym źródłem dochodu mieszkańców wsi jest rolnictwo.

Odpowiedź na pytanie drugie.

Na to pytanie odpowiedź jest trudniejsza. Istnieje we wsi pewien odsetek mieszkańców biernych, którzy poza własnym gospodarstwem nie interesują się żadnymi innymi zagadnieniami. Inna grupa – to wtórni analfabeci lub słabo czytający, bądź też w podeszłym wieku, słaby wzrok, zajęcia w gospodarstwie.

Odpowiedź na pytanie trzecie.

Trudno określić rozmiar wpływu biblioteki publicznej na przemiany społeczno-kulturalne

naszej wsi. Przemiany te są widoczne i na pewno nie mały w nich udział ma czytelnictwo. Podkreślić tu trzeba przede wszystkim oddziaływanie wychowawcze na społeczeństwo, nie tylko poprzez imprezy czytelnicze, organizowane dość często przy współudziale przyszkolnego ośrodka kulturalno-oświatowego oraz organizacji młodzieżowych. Zjawiskiem pozytywnym jest skupienie wokół biblioteki grupy aktywu czytelniczego.

Do dyspozycji czytelników jest literatura fachowa, a szczególnie o tematyce rolnej. Jest ona chętnie wypożyczana przez rolników, a także przez młodzież przygotowującą się do tego zawodu. Czytelnicy korzystają także z podręcznej biblioteczeki, wyposażonej w wydawnictwa encyklopedyczne i fachowe. Z literatury tej najchętniej korzysta młodzież szkół średnich i zawodowych. Biblioteka pomaga także w doborze materiałów potrzebnych do prowadzenia szkoleń politycznych czy fachowych.

Kierownik Wiejskiej Biblioteki Publicznej w Mazurach.

Odpowiedź na pytanie pierwsze.

Na przestrzeni ostatnich lat nie nastąpiły zasadnicze zmiany w strukturze społecznej wsi Mazury. Następuje natomiast aktywizacja mieszkańców, wyrażająca się między innymi w podejmowaniu i realizacji czynów społecznych. Budujemy obecnie wiejski ośrodek zdrowia. Otrzymaliśmy połączenie autobusowe z miastem powiatowym i innymi ośrodkami, co wpłynęło ożywczo na kontakty kulturalne z innymi ośrodkami. Powstał u nas także klub młodego rolnika w pomieszczeniach obok biblioteki. Klub ten pracuje intensywnie przy ścisłej współpracy z biblioteką, co znacznie przyczyniło się do upowszechniania czytelnictwa oraz uatrakcyjnienia imprez czytelniczych i wzrostu ilości czytelników. Dużą pomocą w naszych poczynaniach na rzecz upowszechnienia kultury służy nam miejscowe nauczycielstwo. Okres ten wpłynął bardzo korzystnie na upowszechnienie czytelnictwa w naszej wsi.

Odpowiedź na pytanie drugie.

Odpowiedź na pytanie pokrywa się w zasadzie z argumentacją kierownika Wiejskiej Biblioteki Publicznej w Widelce, z tym jednak, że podaje dodatkową przyczynę pozostawiania dużego odsetku mieszkańców poza zasięgiem oddziaływania biblioteki, a mianowicie daleka odległość od biblioteki uniemożliwia wielu rodzinom korzystania z książek.

Odpowiedz na pytanie trzecie.

Nie mogę określić wpływu biblioteki, a przez to samo i czytelnictwa na przemiany społeczne i kulturalne wsi. Przemiany te niewątpliwie nastąpiły. Wokół naszej biblioteki skupiliśmy liczną grupę aktywu czytelniczego na co dzień związanego z książką. Aktywna działalność klubu i biblioteki przyczyniła się do uaktywnienia działalności organizacji młodzieżowej, która czuje się odpowiedzialna za wyniki pracy kulturalno-oświatowej i wychowawczej w środowisku. Biblioteka nasza ma też swój wkład w podniesieniu poziomu rolnictwa, bowiem wielu rolników systematycznie korzysta z fachowej literatury rolniczej. Trzeba ogólnie stwierdzić, że biblioteka spełnia poważną rolę wychowawczą w środowisku, pracując nie tylko z młodzieżą dorosłą i starszym społeczeństwem, ale także z młodzieżą szkolną.

IV Uogólnienie i wnioski

W oparciu o dokładną analizę materialną, dotyczącą działalności bibliotek publicznych powiatu kolbuszowskiego, jak też dysponując pełnym rozeznaniem pracy tych palcówek w terenie, można tu wypracować ogólne wnioski, a nawet przewidzieć czynniki, które przyczynią się do

dalszego upowszechnienia czytelników wśród społeczeństwa.

Ogólne stwierdzając, biblioteki publiczne są placówkami oświatowymi, spełniającymi pierwszoplanową rolę w upowszechnianiu nauki i kultury wśród społeczeństwa naszego powiatu. Wśród placówek i instytucji kulturalnych zajmują one czołowe miejsce i spełniają rolę wiodącą, jako placówki o najliczniej rozbudowanej sieci i usługach. W społeczeństwie współczesnym stale doksztalającym się wzrasta ranga bibliotek i ich społeczne znaczenie.

Można uznać, że w powiecie kolbuszowskim została zakończona organizacja podstawowej sieci bibliotecznej. Rozmieszczenie tej sieci należy uznać za prawidłowe.

Osobnego omówienia wymaga sprawa bazy lokalnej dla potrzeb bibliotek publicznych i wyposażenia tych placówek, gdyż w wielu wypadkach właśnie od tego zależy należyta ich działalność.

Polepszenie sytuacji lokalowej poprzez wymianę, korzystniejsze powierzchniowo lokale oraz organizację czytelników w szeregu bibliotekach na czele z Powiatową i Miejską Biblioteką Publiczną stanowi nieodzowny warunek dalszego rozwoju pracy nad upowszechnieniem czytelnictwa w powiecie.

Problem ten winien być szybciej niż dotychczas załatwiany przez rady narodowe.

Z zagadnieniem tym wiąże się kwestia stworzenia odpowiednich warunków pracy w pomieszczeniach bibliotecznych poprzez wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt techniczny, niezbędny do efektywniejszej popularyzacji książki wśród czytelników. Z praktyki wynika, że biblioteki terenowe posiadające odpowiednie warunki do pracy, wyposażone prócz podstawowego sprzętu w aparaturę masowego przekazu, mają znacznie lepsze efekty w upowszechnianiu czytelnictwa w swoim środowisku, niż biblioteki nie mające tych warunków.

Uzupełnieniem sieci placówek terenowych są punkty biblioteczne, mieszczące się najczęściej w lokalnych szkołach.

Podjęty w tym zakresie eksperyment przenoszenia tych punktów do pomieszczeń klubowych potwierdza słuszność tej decyzji, wzrasta bowiem liczba czytelników korzystających z księgozbioru.

Przyszłościową placówką, upowszechniającą oświatę i kulturę w środowisku winien być "gromadzki ośrodek kultury", skupiający wszystkie placówki o charakterze kulturalnym, jak: bibliotekę z czytelnią, klub, kino. Zespolenie środków finansowych, wspólny program działania usprawniłyby funkcjonowanie tych placówek, co z kolei zwiększyłoby efekt oddziaływania wychowawczego na środowisko.

Podstawowym przedmiotem rozważania jest książka, jej upowszechnienie oraz efekty wynikające. Wyniki badań potwierdziły, że książka stała się jednym z czynników przemian społecznych i kulturalnych środowiska. Aby więc spełniała nadal swoją rolę, musi być dostosowana do gustów i upodobań czytelników.

Podwójnym i wyniki pracy w znacznej mierze uzależnione są od kierowniczej kadry. Od kilku lat następuje systematyczna stabilizacja kadry bibliotekarskiej, co wykazały także badania ankietowe. Zjawisko to uważać należy za pozytywne.

Z praktyki wynika, że zawód bibliotekarza wymaga szczególnego rodzaju dyspozycji. Nie zawsze wystarczy tu nawet wykształcenie zawodowe. Jedną z podstawowych cech bibliotekarza to pełne zaangażowanie się w nurt życia społeczno-politycznego środowiska, umiejętność nawiązania współpracy z aktywnym i organizacjami politycznymi oraz społecznymi, bowiem od tego w dużej mierze zależą wyniki pracy z książką. Z zagadnieniem tym wiąże się sprawa autorytetu pracownika biblioteki w swym środowisku.

Obok ogólnie poruszonych zagadnień związanych z upowszechnieniem czytelnictwa w powiecie, niezmiernie ważną rolę odgrywają formy pracy stosowane przez biblioteki.

Dotychczas stosowane formy pracy w praktyce zdały egzamin, lecz w przyszłości zachodzi konieczność ich modernizacji poprzez uatrakcyjnienie ich i stosowanie nowych, opartych o społeczne wymogi. Tu niezmiernie ważną rolę do spełnienia mają formy pracy stosowane w oparciu o nowoczesny sprzęt techniczny jak: filmowe aparaty projekcyjne, telewizyjne, radiowe, adaptory z płytkami różnych nagrań i magnetofony. Szczególnego nasilenia pracy propagandowej wymaga

popularyzacja literatury społeczno-politycznej i fachowej.

Przedłożone materiały pozwalają z jednej strony na optymistyczną ocenę roli, jaką spełniają biblioteki publiczne na odcinku upowszechnienia kultury w powiecie, z drugiej zaś strony uwidoczniły wiele braków, hamujących szybki postęp w tej dziedzinie, stąd też nasuwa się ogólny wniosek, że sprawa upowszechnienia czytelnictwa wymaga żmudnej i wytrwałej pracy nie tylko ludzi zatrudnionych w tym zawodzie, ale wszystkim tych, którzy w pełni doceniają znaczenie tej pożywki duchowej w życiu człowieka.

Przypisy

1. Literatura i materiały źródłowe.
2. Wzór ankiety dla pracowników zatrudnionych w bibliotekach publicznych.
3. Wzór ankiety dla czytelników korzystających z bibliotek publicznych.

Literatura i materiały źródłowe

1. Maria Walentynowicz – Podstawy czytelnictwa powszechnego Wrocław- Warszawa- Kraków Zakład Narodowy im. Ossolińskiego 1870 r.
2. Lucyna Szczegodzińska – Biblioteka, książka, czytelnik Wyd. Związkowe CRZZ 1970 r.
3. Pracownia Badań GPARA – Wybrane zagadnienia rozwoju kultury w Polsce Wyd. GPRA 1969 r.
4. Anna Pawleczyńska – Studia nad czytelnictwem Wyd. PWN, Warszawa 1969 r.
5. Franciszek Jakubczak – Ogólne zagadnienia socjologii wsi Wyd. Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Warszawa 1968 r.
6. Tadeusz Gołoszewski – Człowiek w wymiarze kultury Wyd. GRZZ, Warszawa 1966 r.
7. Władysław Zaczyński – Praca badawcza nauczyciela Wyd. Państw. Zakłady Wydawnictw Szkolnych Warszawa 1968 r.
8. Sprawozdanie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej.
9. Wyniki przeprowadzonych badań czytelniczych w wiejskich bibliotekach publicznych w Widelce i Mazurach pow. Kolbuszowa z 1966 r.

Ankieta

Dla pracowników zatrudnionych w bibliotekach publicznych

Ankieta niniejszą kierujemy do kierowników miejskich, gromadzkich i wiejskich bibliotek publicznych z prośbą o prawidłowe odpowiedzi na postawione pytania, bowiem od wyników Waszej odpowiedzi zależy dalsze ukierunkowanie działalności bibliotek.

I. Dane ogólne (właściwe podkreślić)

- a) rodzaj biblioteki: miejska, gromadzka, wiejska
- b) liczba mieszkańców na terenie objętym zasięgiem działalności bibliotek.....
- c) liczba czytelników ogółem (aktualny stan)
 - w tym: do 15 lat.....
 - od 16 do 25 lat.....
 - od 26 do 40 lat.....
 - powyżej 40 lat.....
- d) od ilu lat pracuje Pan(i) w bibliotekarstwie.....
- e) jakie posiada Pani(i) przygotowanie zawodowe i ogólne (wymienić ukończone czytelnie i kursy).....
- f) posiadany sprzęt techniczny w bibliotece:
 - telewizor
 - radiodbiornik
 - adapter i płytoteka
 - rzutnik
 - inny (wymienić rodzaje sprzętu).....

II. Praca z czytelnikiem

- a) czy swojej pracy bibliotekarskiej opiera się Pan(i) na pomocy aktywu: tak – nie.
- b) jakie formy pracy z książką uważa Pan(i) za atrakcyjne w środowisku (wymienić jakie).....
- c) czy według opinii Pana(i) księgozbiór w bibliotece jest wystarczający dla potrzeb środowiska: tak-nie, nie mogę określić,
- d) jakie książki są najczęściej wypożyczane:
 - literatura piękna
 - literatura popularno-naukowa
 - poezja
 - literatura fantastyczno naukowa
 - literatura kryminalna
 - inna (wymienić jaka).....

III. Opinia o czytelnictwie

- a) czy według opinii Pana(i) czytelnictwo wpłynęło na przemiany społeczne w środowisku: tak – nie, nie mogę określić
- b) co uważa Pan(i) za konieczne, aby poprawić poziom czytelnictwa w swoim środowisku:
 - poszerzenie bazy lokalowej

- zwiększenie ilości księgozbioru
- zaopatrzenie biblioteki w sprzęt techniczny
- zainteresowania organizacji społecznych sprawą czytelnictwa

c) jakie widzi Pan(i) nowe, atrakcyjne formy pracy z czytelnikiem.....

.....

.....

.....

Ankieta

Dla czytelników korzystających z bibliotek publicznych

Niniejsza ankieta ma na celu przeprowadzenie badań zainteresowań czytelnictwem literatury oraz stosowanymi formami pracy z czytelnikiem, dlatego też prosimy o ścisłe i prawdziwe odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

I. Dane ogólne (właściwe podkreśliła)

a) wiek czytelnika:

- od 15 lat
- od 16 do 25 lat
- od 26 do 40 lat
- powyżej 40 lat

b) płeć: kobieta – mężczyzna

c) wykształcenie

- podstawowe
- średnie
- niepełne wyższe
- wyższe

d) przynależność organizacyjna: PZPR, ZSL, SD, ZMS, ZMW, ZHP, KGW i inne

.....nie należę

e) wykonywany zawód (wymienić jaki).....

.....

II. Zainteresowania i upodobania czytelników

a) jaki rodzaj książki Pan(i) zazwyczaj czyta:

- literatura piękna
- bajki
- poezja
- literatura popularno-naukowa

- książki kryminalne i rozrywkowe
 - inne (podać jakie).....
-

b) Jak często czyta Pan(i) książki

- raz lub dwa razy w tygodniu
- parę razy w tygodniu
- rzadziej niż dwa razy w miesiącu

c) Które z wymienionych niżej sposobów spędzania wolnego czasu zaliczy Pan(i) do swoich ulubionych:

- czytanie literatury
- czytanie prasy
- oglądanie filmu w kinie
- oglądanie programu telewizyjnego
- słuchanie radia
- inne (wymienić jakie)
- nie mogę określić

d) Czy wypożyczane przez Pana(nią) książki są także czytane przez współzamieszkałych członków rodziny: tak- nie, nie wszystkie

III. Opinia czytelnika

a) Czy zdaniem Pana(i) istniejący księgozbiór w bibliotece, z której Pan(i) korzysta jest wystarczający dla zaspokojenia potrzeb środowiska: tak – nie, nie mogę określić

b) W jakim stopniu według Pana(i) opinii czytelnictwo książek przyczyniło się do przeobrażeń społecznych w środowisku:

- w dużym stopniu
- w niewielkim stopniu
- nie mogę określić

c) Czy uczestniczy Pan(i) w imprezach czytelniczych takich jak, jak: spotkania autorskie, wystawy książkowe, wieczory literackie, dyskusje nad książką, konkursy czytelnicze itp.: tak-nie, zawsze – nie biorę udziału.

Jeśli tak, to jak Pani(i) ocenia:

- są interesujące
- nie zawsze są interesujące
- nie interesujące
- nie mogę określić.

